

Asia: Asia VN/30930/2022

Luonnos hallituksen esityksestä: kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry / Lausunto / 8.5.2023

Asia: VN/30930/2022

Luonnos hallituksen esityksestä: kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattaminen

Fingo kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) voimaansaattamiseksi.

Fingo kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että HE-luonnos rajaa arvoketjun vain tuotteiden asiakkaille toimittamiseen (kirjanpitolain 7. luku, 2 §). Tällainen suppea rajausta jättää määritelmän ulkopuolelle hyödykkeiden ja palveluiden käytön ja hävittämisen. Tämä voi aiheuttaa tulkintaa yritysten velvollisuudessa raportoida esimerkiksi scope 3 päästöistään. Niihin kuuluvat myös tuotteiden loppukäytöstä aiheutuvat päästöt, jotka voivat muodostaa merkittävän osan yrityksen päästöistä.

On myös syytä kysyä, onko aihetta määritellä toimitusketju ja arvoketju kansallisesti, kun ne todennäköisesti määritellään eurooppalaisissa raportointistandardeissa. Lisäksi arvoketju (ja toimitusketju) saatetaan määritellä uudelleen yritysvastuudirektiivissä (EU Corporate Sustainability Due Diligence, CSDD), kuten HE-luonnoskin toteaa. Asianmukaisen huolellisuuden ulottuvuus ja siihen läheisesti liittyvä arvoketjun määritelmä ovat kuitenkin osoittautuneet CSDD-direktiivin osalta

poliittisesti vaikeiksi. Se voi tarkoittaa, ettei CSDD-direktiivi kansainvälisistä yritys vastuustandardeista poiketen kata yritysten koko arvoketjua, eikä direktiivi välttämättä sisällä määritelmää arvoketjusta. Kestävyysraportointidirektiivi kuitenkin kattaa joka tapauksessa yritysten koko arvoketjun, riippumatta CSDD-direktiivin määritelmätilanteesta.

Fingo esittää arvoketjun ja toimitusketjun määritelmien poistamista hallituksen CSRD-esityksestä, tai että nämä määritelmät vähintäänkin pohjataan kansainvälisiin raportointistandardeihin. Silloin esimerkiksi tulisi käyttää englanninkielistä 'entity' vastaavaa suomenkielistä termiä, kuten esimerkiksi 'yhteisö', eikä termiä "yritys", kuten HE-luonnos tekee.

Fingo esittää, että kasvihuonekaasupäästöjen osalta kestävyystavoitteet kirjataan HE-luonnosta selkeämmin. Luonnoksessa todetaan nyt, että "absoluuttiset tavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiselle ainakin vuosien 2030 ja 2050 osalta, jollei komission asetuksella toisin säädetä" (laki kirjanpitolain muuttamisesta, 5 §). Näiden tavoitevuosien tulee olla vain vähimmäisvaatimus, ja siten loppuosaa tulee muokata: "..., jollei komission asetuksella säädetä lisää välitavoitevuosia."

Fingo kannattaa, että viranomaisten kestävyysraportointivelvoitteiden valvonta tulisi olla läpinäkyvää, ja että esimerkiksi Finanssivalvonta julkaisisi antamansa oikaisukehotukset verkkosivustollaan. Lisäksi listaamattomien suuryritysten kestävyysraportoinnin valvontaan tulisi nimetä viranomainen. Tällaisilla yrityksillä voi olla hyvinkin merkittäviä kestävyysvaikutuksia, ja siksi on tärkeää, että viranomaiset seuraavat myös niiden raportoinnin luotettavuutta. On myös tärkeää voida luottamuksellisesti ilmoittaa valvoville viranomaisille epäilyt väärin tai harhaanjohtavien kestävyystietojen raportoinnista.

Fingon näkemyksen mukaan yritysten tasapuolisen kohtelun takia olisi tärkeää, että kaikki suuryritykset raportoivat kestävyysasioista jo 1.1.2024 alkavan tilikauden osalta ja että poistetaan listattujen pk-yritysten erivapaus laatia toimintakertomus ilman kestävyysraporttia ennen 1.1.2028 alkavia tilikausia. On suomalaisten pk-yritysten edun mukaista, että ne ovat kärkijoukoissa tuottamassa sijoittajien ja rahoittajien yhä aktiivisemmin kaipaamaa vertailukelpoista tietoa yritysten toiminnan ja tuotteiden kestävydestä.

Fingo kannattaa niin HE-esityksen kestävyysraportointivelvoitteiden kansallista laajentamista osuuskuntiin kuin velvollisuutta asettaa kestävyysraportti ja kestävyysvarmennuskertomus silmillä luettavassa muodossa raportointivelvollisen yrityksen verkkosivustolle. Fingo pitää perusteltuina niitä seuraamuksia, joita HE-luonnos esittää raportointivelvoitteiden laiminlyönnistä, väärin tai harhaanjohtavien tietojen raportoinnista ja kestävyysvarmennuskertomuksen laatimista koskevien velvoitteiden rikkomisesta.

* * *

Lisätietoja: Outi Hakkarainen, kestävän talouden asiantuntija, outi.hakkarainen@fingo.fi,
puh. 050-317 6728

Hakkarainen Outi
Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry